

Prometheus

Et månedligt nyhedsbrev fra Schiller Institutet

årgang 21 nr. 5

maj 2009

FINANSIEL UNDERSØGELSESKOMMISSION

Er der forskel på produktive og spekulative investeringer? Det spørgsmål har Schiller Institutet stillet ved enhver given lejlighed i både skrift og tale i snart fem og tyve år. Og svaret afslører mere om en persons grundlæggende livssyn, end man umiddelbart forestiller sig. Intuitivt vil langt de fleste mennesker stadig svare: »Ja, det er der«. Men ikke alle. Radikale tilhængere af ideologien om »det frie marked« vil uden at blinke svare: »Nej!«. Hvis et spillekasino kan skabe større omsætning end et skibsværft eller en medicin-fabrik, skal man vælge kasinoet.

En sådan holdning blev naturligt nok sat under pres, da finansboblen for alvor brast i efteråret 2008. Tyve års uhæmmet spekulation i alle former for finansielle luftkasteller udløste en chokbølge, der nu drager ødelæggende gennem realøkonomierne overalt i verden. Millioner af mennesker har allerede eller vil meget snart miste både hjem og arbejde. Forude venter en meget dystre fremtid, i særdeles i de svage økonomier i Østeuropa, Centralasien og Den tredje Verden. Men Danmark skal ikke tro, at vi kan hygge os i smug.

Har vi og vore politiske repræsentanter så lært noget af alt det her? Tilsyneladende ikke. Statsminister Lars Løkke Rasmussen og et stor flertal i den danske befolkning tror fuldt og fast på, at krisen er ovre til efteråret. Vi skal bare lade være med at tænke så negativt og så lade dankortet gløde, som vi plejer. Og den holdning deles tilsyneladende af præsident Barack Obama i Det hvide Hus. Et hemmeligt netværk af rådgivere, der kalder sig »adfærds-økonomer«, har overbevist ham om, at krisen kan løses gennem »psykologisk økonomi«. Amerikanerne skal i gang med at tømme kreditkortet for milliarder af dollars. Og allerede nu ser både præsidenten, hans finansminister og aktiemarkedet på Wall Street »spæde tegn« på økonomisk bedring overalt. Forude venter virkeligheden. Og det kommer til at gøre ondt, når den rammer.

Da Franklin D. Roosevelt iværksatte sin »New Deal« i 1933, gjorde han det samtidigt klart, at Wall Street aldrig igen skulle få lov til at suge USA's samfundsøkonomiske overskud ind i en ny spekulativ boble. Og det var et flertal i den amerikanske befolkning helt med på. Over radioen havde de nemlig hørt finansmogulen J. P. Morgan udtrykke en næsten ubeskrivelig menneskeforagt. Det skete under høringer i Den amerikanske Kongres, hvor statsanklager Ferdinand Pecora for åben mikrofon afslørede hele Wall Streets finansielle elite i at have svindlet og bedraget millioner af dollars ud af lommerne på helt almindelige amerikanere.

Under sit besøg i København i slutningen af april understregede Schiller Institutets stifter og internationale præsident, Helga Zepp-LaRouche, atter en gang nødvendigheden af nye »Pecora-høringer« i både USA og Europa. Finanssystemet må og skal kulegraves, så vi undgår fremtidige katastrofer. Det er man allerede i gang med i Island. Og i begyndelsen af maj foreslog formanden for Folketingets Politisk-Økonomisk Udvalg, Enhedslistens Frank Aaen, med støtte fra Socialdemokraterne, at man gør det samme i Danmark. Absolut et skridt i den rigtige retning.

BEFRI PRÆSIDENT OBAMA!

Den **4. maj** markerede de første **100 dage** med **Barack Obama** som **USA's** præsident. Lige siden **Franklin D. Roosevelt** i **1933** iværksatte sit omfattende økonomiske genopbygningsprogram »**New Deal**« har de første **100 dage** repræsenteret det første pejlepunkt for en nyvalgt amerikansk præsident. Den første indikation af hvordan »det egentlig går«.

Efter sine første 100 dage som præsident havde Roosevelt allerede fået **15** omfattende love vedtaget i **Den amerikanske Kongres**, der i blandt nogle af de mest omfattende og gennemgribende love i **USA's** historie.

Med de nye love i hånden kunne præsident Roosevelt iværksætte et nationalt industrielt genopbygningsprogram, igangsætte et kæmpemæssigt elektricitetsprojekt, kaldet »**Tennessee Valley Authority**«, starte tusinder af mindre offentlige arbejdsprojekter overalt i landet, sætte de kriseramte amerikanske banker under regelret konkursbehandling, oprette et nationalt realkreditselskab, så almindelige amerikanere kunne blive boende i deres huse, samt sikre at landets banker og sparekasser ikke igen blev luret ind i diverse spekulative projekter. Den sidstnævnte lov fik navn efter de to demokrater, **Carter Glass** og **Henry Steagall**, som, på præsident Roosevelts foranledning, fremlagde den for Kongressens to kamre. Vor tids gigantiske spekulative finansboble tog for alvor sin begyndelse i **1999**, da **USA's** daværende finansminister (og nuværende nationale økonomiske rådgiver) **Larry Summers** fik overtalt præsident **Clinton** og **Den amerikanske Kongres** til at skrotte den »forældede« **Glass-Steagall-lov**.

Desværre tåler præsident Barack Obamas første **100 dage** i **Det hvide Hus** slet ingen sammenligning med præsident Roosevelts første embedsperiode i **1933**. Trods en popularitet og en opbakning fra de amerikanske vælgere ved valget i **november 2008**, der på alle måder minder om den, der blev præsident Roosevelt til del, har præsident Obama på ingen måde evnet at omsætte sine optimistiske løfter til handling. Fem større love er det blevet til, heriblandt en udvidelse af børns sygesikring, samt en økonomisk »stimuleringspakke« til **786 mia. dollars** og nye skatteyderfinansierede hjælpepakker til finansforsikringskoncernen **AIG** og den dødsmerkede automobilgigant **General Motors**.

Og netop »stimuleringspakken« udstiller præsident Obamas økonomiske og politiske begrænsninger. Hovedvægten i præsident Roosevelts »**New Deal**« var en genopbygning af den amerikanske realøkonomi, så almindelige amerikanere kunne få deres arbejde, bolig og tilværelse tilbage. Hovedsigtet med præsident Obamas »stimuleringspakke« er en genoplivning af de amerikanske banker og det internationale finanssystem. Ifølge den fremtrædende økonomiprofessor **James K. Galbraith** (søn af præsident Roosevelts nære økonomiske rådgiver **John K. Galbraith**) er det dømt til at ende i en katastrofe (se også **Prometheus april '09**). Den internationale kreditkrise vil nemlig ikke finde sin løsning, før almindelige mennesker og produktionsvirksomheder bliver »kreditværdige« igen. Og det bliver de ikke før realøkonomien atter kommer på fode. Det er et faktum, som præsident Obama og hans økonomiske rådgivere fuldstændigt har overset.

I to internationalt transmitterede »webcasts« den **11. og 28. april** advarede den amerikanske økonom og fhv. demokratiske præsidentkandidat **Lyndon LaRouche** i stærke vendinger præsident Obama og hans regering imod at fortsætte den nuværende passive holdning overfor den internationale

finanskrise og det globale økonomiske sammenbrud. Og advarslerne er med sikkerhed landet i **Det hvide Hus**, for siden **sommeren 2008** har flere af præsidentens ledende rådgivere fulgt nøje med i **LaRouches** webcast, og har ved adskillige lejligheder stillet detaljerede spørgsmål angående håndteringen af den finansielle krise.

Men præsident Obama har næppe modtaget **LaRouches** advarsler med sit sædvanlige brede smil. **LaRouche** gik kraftigt i rette med præsidenten for hans knæfald overfor **Det britiske Imperium** under **G20-topmødet** i **London** i begyndelsen af april. Én ting er at lade sig trække rundt i presseblitzen af **dronning Elizabeth**, noget andet og langt alvorligere er at give efter for **City of London** og den øvrige finansverdens ønsker om at fastholde fuld kontrol med alle politiske tiltag overfor finanskrisen gennem øgede beføjelser til **Den internationale Valutafond, IMF**.

LaRouche påpegede desuden, at præsident Obama tydeligvis har nedtonet sine politiske initiativer overfor finanskrisen efter sit besøg i **London**. Ydermere, er ledende økonomiske rådgivere, som fhv. føderalbankchef **Paul Volcker** og økonomiprofessor **Paul Krugman**, tydeligvis blevet kørt ud på et sidespor. Og det er der en forklaring på, som den amerikanske befolkning bliver nødt til at gøre noget ved, sagde **LaRouche**.

Ifølge en artikel i nyhedsmagasinet *Times Magazine* den **2. april** er præsidenten omgivet af et tæt netværk af økonomiske rådgivere, der bekender sig til en »ny retning« indenfor økonomisk teoretisk tankegang, som går under betegnelsen »behavioral economics«, på dansk enten »adfærdsøkonomi« eller »psykologisk økonomi«. Disse rådgivere har sat sig på nøglepositioner i **Det hvide Hus** og har, ifølge *Times Magazine*, tilranet sig betydelig indflydelse over præsidentens politik på bekostning af »klassiske økonomiske rådgivere«, heriblandt **Volcker, Krugman, m.fl.**

Kernen i denne gruppe af »adfærdsøkonomer« består af præsident Obamas nære rådgivere **Cass Sunstein, Richard Thaler, Dan Arelly** og **Daniel Kahneman**. Men også **Det hvide Hus' budgetdirektør Peter Orszag** og dennes vicedirektør **Jeff Liebman** fra **Harvard Universitet** er begge stærke tilhængere af »adfærdsøkonomi«. Det samme kan siges om **Det hvide Hus' økonomiske rådgiver Austan Goolsbee** fra **Chicago Universitet** og den kommende vicefinansminister **Alan Krueger** fra **Princeton Universitet**. Ja, selv den nationale økonomiske rådgiver **Larry Summers** har optrådt med publikationer om adfærdsøkonomi.

På **Harvard Universitet** har økonomiprofessor **Sendhill Mullathainan** sat sig i spidsen for et netværk af adfærdsøkonomer, som skal påvirke Obamas regering udefra. Ifølge *Times Magazine* er dette netværk en del af en hemmelig rådgivningsgruppe på i alt **29** adfærdsøkonomer, som forsøger at overtage kontrollen med Obamas politik. Og nogle af dem er ganske radikale. Direktøren for informationskontoret i **Det hvide Hus**, **Cass Sunstein**, er en fanatisk »dyreretsforkæmper«, som kæmper for at give dyr samme legale rettigheder som mennesker.

Hovedsædet for det voksende netværk af adfærdsøkonomer, »**The Behavioral Economist Roundtable**«, finder man på det socialvidenskabelige institut **The Russell Sage Foundation** i **Washington** med det private forskningsinstitut **The Alfred P. Sloan Foundation** som medsponsor. Begge institutioner har deres rødder tilbage i **1930'erne** blandt kredse, hvor man indædt bekæmpede præsident Roosevelt, alt imens man udtalte åben støtte til både **Hitler** og **Mussolini** og sponserede dan-

nelsen af den amerikanske fascistiske organisation **American Liberty League**.

Adfærdsøkonomerne påstår, at den grundlæggende fejl i »klassisk økonomi« er en antagelse om, at mennesker altid handler rationelt. Men det gør mennesker jo ikke. Så adfærdsøkonomerne mener at have fundet »de vises sten« gennem en erkendelse af, at mennesker handler forudsigeligt irrationelt, ofte baseret på dyriske instinkter. Denne »indsigt« er bare slet ikke ny. Klassisk britisk markedsøkonomi fra det **18. århundrede**, anført af **John Locke** og **Adam Smith** og i mere radikale udgaver af **Bernard de Mandeville** og **Jeremy Bentham**, betragtede også mennesker som irrationelle dyr og anlagde deres økonomiske teorier derefter. Så adfærdsøkonomi eller »psykologisk økonomi« er gammel britisk vin på nye flasker.

USA blev dannet i **1776** i protest mod den økonomiske politik, der blev ført af handels- og finanshusene i **City of London**. Den efterfølgende frihedskrig var en kamp imod det afskyelige menneskesyn, der lå til grund for Det britiske Imperium. USA's første finansminister, **Alexander Hamilton**, grundlagde den kreditpolitik, der efterfølgende har støbt fundamentet for enhver sund industriøkonomi. Økonomen **Henry C. Carey** videreudviklede det amerikanske økonomiske system, der ser nationaløkonomi som en fysisk proces, der skaber selve eksistensgrundlaget for det, vi kender som almenvellet. Det grundsyn genoplivede præsident Franklin D. Roosevelt med sin »New Deal«. Og demokraten og økonomen Lyndon LaRouche er i dag den fremmeste fortaler for selv samme økonomiske menneskesyn.

Det er absolut på sin plads at påpege, at det var LaRouche med sit udgangspunkt i »fysisk økonomi«, der forudså finanskrisens komme, og ikke de adfærdsøkonomiske charlataner med deres »psykologiske økonomi«.

I »fysisk økonomi« er det menneskets kreativitet og indsigt i universets fysiske principper omsat til ny teknologi og produktion, der er kilden til velstand. I »psykologisk økonomi« er det manipulation med forbrugernes instinkter, der skaber rigdom for dem, der sælger varer på markedet. Allerede i **1851** kunne Henry C. Carey i sin bog »*Harmony of Interest*« påvise, at det første, som man kan kalde »det amerikanske system«, skaber velstand for alle, mens det sidste, »det britiske system«, skaber rigdom for de få.

Hovedsigtet i LaRouches to »webcasts« i april var at fremprovokere en politisk reaktion, der hurtigst muligt kan få Obama befriet fra det jerngreb, som præsidentens økonomiske rådgiver Larry Summers og netværket af adfærdsøkonomer holder ham i. Og så er det underordnet, om den populære præsident bliver fornærmet, når LaRouche sammenligner ham med den romerske kejser **Nero**, der hellere ville modtage publikums hyldelse fra teaterscenen end tage sig af et **Rom** i kraftigt forfald, og som tvang rigets klogeste mand, **Seneca**, til at begå selvmord, for i stedet at lade sig omgive af et net af dybt korrupte rådgivere.

Og i Washington er der andre, der har fået øje på problemet. Under overskriften »*Fanger i Det i Hvide Hus*« pointerede den politiske kommentator ved ugemagasinet *Newsweek*, **Evan Thomas**, at det i moderne tid har været helt almindeligt, at præsidenter nærmest holdes som fanger i **Det ovale Værelse** af et net af rådgivere. Alligevel er kontrollen over præsident Obama noget ud over det sædvanlige. Med den nationale økonomiske rådgiver Larry Summers som dørvogter filtreres alt som lander på præsidentens bord af et net af rådgivere, der »alle taler sammen og alle siger de samme ting«, som en ano-

nym kilde i Kongressen udtrykte det overfor Evan Thomas. Han påpegede også, at en af USA's tungeste økonomiske eksperter, fhv. føderalbankchef Paul Volcker, sidder som formand for et økonomisk råd, der slet ikke får lov at give råd til præsidenten (vor tids Seneca, som LaRouche kommenterede det i sin webcast).

Og det haster med at få præsidenten befriet. På rådgivning fra staben af adfærdsøkonomer, har Obama, sammen med finansminister **Timothy Geithner** og føderalbankchef **Ben Bernanke**, sendt en lind strøm af »positive« og »optimistiske« meldinger om, at de første »spæde tegn« på økonomisk bedring er begyndt at vise sig. Det er hovedessensen i »psykologisk økonomi«. Hvis man kan bilde befolkningen ind, at det går godt, vil den igen begynde at bruge penge, som den slet ikke har, og så vil økonomien atter vende sig til det bedre, siger teorien.

Men det er et yderst farligt spil, som kan give et gevaldigt politisk bagslag, advarede **William Greider** i en kommentar i det politiske magasin *The Nation* den **7. Maj**. Det er nemlig nøjagtigt den samme strategi, som præsident **Herbert Hoover** gjorde brug af tilbage i slutningen af **1920'erne** med sine slogans »Velstanden venter lige om hjørnet« og »En kylling i hver en gryde og en bil i hver en garage«. Virkeligheden var som bekendt en helt anden, og den sultende og arbejdsløse amerikanske befolkning kom til at hade Hoover for det. »Og Obama flirter med samme skæbne«, advarede William Greider, som samtidigt påmindede præsidenten og hans rådgivere om, at kernen i den finansielle og økonomiske krise ikke er »psykologisk«, men derimod et virkeligt sammenbrud med virkelige økonomiske tab.

Blandt USA's ledende »klassiske økonomer« bliver bekymringen over Obama-regeringens manipulation med virkeligheden stadig dybere. Som nobelpristager Paul Krugman bemærkede i sin kommentar i *The New York Times* den **7. maj**, så kan det godt være, at bankdirektørerne har grund til at være »lettede« over regeringens »stresstest« af de **19** ledende amerikanske banker, som viste at »kun« **10** af dem vil krakke, hvis krisen fortsætter. »Vi andre« har derimod stadig grund til at være »meget, meget bange.«

Ifølge LaRouche har den amerikanske befolkning også grund til at være meget bange for de langsigtede politiske og økonomiske konsekvenser, hvis adfærdsøkonomerne får lov til at fastholde deres greb over **Obama-regeringens** politik. Da præsident Obama og budgetdirektør Peter Orszag den **7. maj** fremlagde regeringens budgetforslag for **2009-10**, var der endnu kun begrænsede nedskæringer i størrelsesordenen **17 mia. dollars**, men det forventes, at der i midten af maj vil blive foreslået besparelser på op til **2.000 mia. dollars** over de næste **10 år** i såvel sundheds- og socialsektoren som i folkepensionen. Sammen med ledende kredse blandt demokraterne i Kongressen ønsker Orszag nedsat en »uafhængig« kommission, der skal etablere »nye metoder« til at måle »omkostnings- og effektivitetsbalancen« med henblik på at trimme de offentlige sundhedsudgifter, så der kun betales for »effektive« behandlinger.

Ikke engang USA's udenrigspolitik kan vide sig sikker for de »adfærdsvanskelige« økonomer. Den **29. april** holdt Larry Summers en tale på den israelske ambassade i Washington i anledning af staten **Israels 61 års** fødselsdag. Og helt i modstrid med den meddelelse, som udenrigsminister **Hillary Clinton** afleverede på præsident Obamas vegne i **Jerusalem** i marts, bekendtgjorde Summers, at Obamas regering ikke »for enhver pris« vil presse den israelske regering til at indgå en fredsaftale med palæstinenserne. Den udmelding modtog den israelske

HELGA ZEPP-LAROCHE PÅ BESØG I KØBENHAVN

Den 28.-30. april aflagde Schiller Institutets grundlægger og internationale præsident, Helga Zepp-LaRouche, besøg i København. Den 28. april var hun hovedtaler ved et offentligt møde i Østerbrohuset, og den følgende dag gav hun en strategisk briefing til en lukket kreds af diplomater. Den 30. april blev der afholdt en pressekonference i International Press Centre Denmark, IPC, i det indre København (alle talerne kan ses og høres på www.schillerinstitut.dk/meeting280409.html). Der var også en række private møder på Christiansborg og andre politiske diskussioner med nøglepersoner.

Ved alle møder og diskussioner lagde Helga Zepp-LaRouche stor vægt på at bryde den alment udbredte naive danske forestilling om, at der nok findes en uhyggelig international finansiell og økonomisk krise derude i den store verden, men det gælder bare ikke her i lille Danmark. Den illusion vil med garanti bryde meget snart, og derfor er det afgørende at kaste sin vægt ind bag de rette løsninger, også selv om man er et lille land, sagde Helga Zepp-LaRouche.

Hun ønskede også svar på spørgsmålet om, hvordan politikerne og andre kan have tiltro til de selv samme økonomer og rådgivere, som ikke var i stand til at forudsige den nuværende krise? Ville det så ikke være klogere at lytte til Lyndon LaRouche, når han forudså krisen så præcist, som han gjorde? Hun påpegede

også det mærkværdige forhold, at efter megen international diskussion om et nyt Bretton Woods-finanssystem i ugerne op til G20-topmødet i London, så forsvandt netop det spørgsmål totalt under og efter mødet.

Fru LaRouche understregede også vigtigheden af, at Barack Obama løsriver sig fra britisk økonomisk og politisk indflydelse og frigøres fra den gruppe af »adfærdsøkonomer«, der, under Larry Summers ledelse, har taget kontrol over præsidentens politik. I stedet må USA tage teten i dannelsen af et nyt Bretton Woods-finanssystem i et samarbejde med Rusland, Kina og Indien. EU skal man derimod ikke regne med som en kilde til løsninger netop nu. Samtidigt bør alle lande – Danmark inklusive – etablere høringer, der kan afdække svindelen i finansverden og fastlægge nye skrappe finansielle spilleregler.

Helga Zepp-LaRouches besøg i København vil ikke kun lægge varige spor i Danmark, men også resonere i de syv lande, der var repræsenteret på det lukkede seminar for diplomater. Det store russiske pressebureau *Itar-Tass* udsendte endvidere en omfattende artikel fra pressekonferencen på IPC. Overfor medlemmerne af Schiller instituttet i Danmark udtrykte Helga Zepp-LaRouche et stærkt ønske om snart at vende tilbage for at bygge videre på det igangsatte politiske arbejde.

presse med kyshånd, og pludselig stod Obama-regeringen med en dyb og alvorlig indre politisk splittelse. Præsidenten holdt heldigvis fast ved udenrigsministerens udmeldinger.

Men Larry Summers' provokation på den israelske ambassade var næppe nogen tilfældighed. Han har i flere år været så dybt integreret i ærkekonservative amerikansk-israelske netværk, at han sandsynligvis ville have følt sig bedre hjemme i Bush-regeringen under vicepræsident Dick Cheney's beskyttende vinger. Under sin korte embedsperiode som præsident for Harvard Universitet i 2001-2006, farede han frem med så uhørt brutalitet overfor enhver kritik af Israel, at det var en medvirkende faktor i det mistillidsvotum fra lærestaben, der endte med at koste ham jobbet. I et interview med den nationale offentlige radiostation NPR den 15. april 2002 sagde den fhv. professor i afrikansk-amerikanske studier Cornel West blandt andet: »Larry Summers er de amerikanske højere læreranstalters Ariel Sharon. Han optræder som en tyr i en glasbutik«.

En anden professor på Harvard, som Prometheus' samarbejdspartner Executive Intelligence Review talte med i anledning af udtalelserne på Israels ambassade, fortalte, at han i sin tid var dybt chokeret over Summers opførsel. »Han var

en charlatan, der beskyldte både jøder og moderate for at være »antisemitter«, hvis de fremførte pro fred-synspunkter«.

Og Larry Summers var faktisk så »adfærdsvanskelig« under hele sin periode som leder af Harvard Universitet, at der offentligt blev spekuleret i, om han led af »Asbergers Syndrom«, en voksen udgave af den psykotiske adfærd de fleste kender som »damp« hos børn. I marts 2005, næsten et helt år før han forlod sit embede, bragte *The Boston Magazine* en omfattende artikel under overskriften »Lawrence of Absurdia«, der i tragikomiske detaljer beskrev hans bizarre opførsel både under ansættelsen i Verdensbanken og i perioden som chef for et af USA's mest prestigefyldte universiteter. Listen var meget lang, med alt lige fra mærkelige humørsvingninger, irrationel mistillid til medarbejdere, ubehøvlet tale, ofte med munden fuld af mad, en udtalt manglende evne til at se folk i øjnene og en opsigtvækkende trang til kun at omgive sig med kvindelige assistenter, også selv om han i 2005 offentligt havde erklæret, at kvinder af genetiske årsager er ude af stand til at forstå videnskab.

Lyndon LaRouche har siden begyndelse af marts insisteret på, at Larry Summers må ud af Det hvide Hus, før han får gjort ubodelig skade på USA og den øvrige verden.

Prometheus udgives hver måned af Schiller Institutet, Sankt Knuds Vej 11 kld., 1903 Frederiksberg, tlf: 35 43 00 33, Konto: 1551-0005648408, Giro: 564-8408, si@schillerinstitut.dk, www.schillerinstitut.dk. Prometheus er en videreførelse af Agro-Nyt (marts 1989 – oktober 2004). Redaktion: Poul Rasmussen (ansvh.), Tom Gillesberg, Percy Rosell og Executive Intelligence Review. Abonnement: 1 år: 2.000 kr. – 6 mdr.: 1.000 kr. – 3 mdr.: 600 kr. Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse.

ISSN: 1604-2840

Eget tryk